

1852: The Darkest Period in the Babi History

Compiled and written by: Mohammad Norozi

On 15th of August 1852 a few Babis, who were frustrated because of the ill treatment of the Babis and the execution of the Bab two years earlier at the hand of Qajar government, carried out the assassination attempt on the life of Naserudin Shah Qajar. Although the assassination attempt was a failure, it did not stop the Monarch to severely punish and execute the ones who were involved directly.

Although Sheikh Ali Tourshizi, who was the mastermind of this failed attempt, confessed that he acted alone, it did not stop the Qajar authorities to not only execute him but to order the public massacre of many Babis at the hands of government officials, clergies, and ordinary people.

Nabil Zarandi in his book "Nabil's Narratives" which covers the history of the Babi faith, fully explained the barbaric acts of the masses towards the innocent Babis in 1852 after the assassination attempt on the Shah's life. It also resulted in imprisonment of Baha'u'llah in the Siyah Chal (Black pit) Prison of Tehran for 4 months.

Often critics and non-Bahais claim that Nabil exaggerated and used his imagination when describing the massacre of the Babis in 1852.

The official Iranian newspaper Vaghaye-e-Ettenfagheih fully captured the events that took place after the Shah's assassination and what happened to the Babis in Tehran on its issue printed on 26th of August 1852. This will prove that Nabil's account was accurate and was based on real events.

Below you will see (respectively):

- 1- A provisional English translation of Vaghaye-e-Ettefagheih newspaper.
- 2- A copy of the actual newspaper (in Farsi).
- 3- Typed version of the above-mentioned newspaper (in Farsi).

[PROVISIONAL TRANSLATION FROM PERSIAN]

[Translator's notes appear in square brackets.]

[Personal information has been redacted.]

[The excerpt below is from the section of the article that pertains to the Baha'i Faith]

[Newspaper:] Vaghaye-e Ettefaghieh – in eight pages

[Date:] Thursday, 10 Dhu'l-Qade 1268 [4 Shahrivar 1231] [26 August 1852]

[Issue No.]: 82

[Pages:] 1, 2 and 3

State News of the Guarded Royal Kingdom

Tehran Government House

Given that last week the truth of the events had not become clearly known, the ill-intentions of the few thugs that had made an attempt on the blessed life of His Majesty the King were reported summarily. The details of the incident are that a group of cruel, miserable and faithless individuals, who are the followers of [redacted] Seyyed Ali Mohammad Bab, who had invented in the past years a religion other than what God has revealed, and who ultimately received his retribution, thought of accessing the government, given that they could not prove the righteousness of their religion based on religious facts or the laws of the nations, and if they were to reveal anything they would have exposed its falsehood, as it was seen in some of their books and became evident in their writings and laws that were found, which are all pure and sheer blasphemy. They thought that by causing subversion in the government and creating chaos they could perhaps claim their false religion through the ravaging, looting and plundering of people's properties.

A group of desolate fools, ruled over by Mulla Sheikh Ali Torshizi, who claimed to be the representative of the deceased Bab, and who had bestowed upon himself the title of Hazrat-e Azim, had gathered around himself a group of ignorant, ignoble followers of the [redacted] Bab as their leader. He had deceived some deluded thugs, hoodlums and hooligans, including one Haji Soleiman Khan, son of the late Yahya Khan Tabrizi. They gathered at the house of that evil [man] for a secret festivity to plot an attempt against the blessed life of His Majesty the King.

Twelve volunteers were chosen from among them, each armed with weapons such as qama, pistol and knife, to go to Niavaran and wait for any possible opportunity to harm the king. The rest waited, prepared, in the home of Soleiman Khan to emerge as soon the plot was carried out, to loot and plunder the belongings of the Muslims and shed their blood under the pretence of their Bahiat religion. And so it was that on Sunday, 28 Shawwal, as His Majesty the King set out for hunting on his horse, those miserable creatures fearlessly and audaciously attacked the king and discharged their pistols, a few bullets from which ended up scratching the blessed stature of the king. However, [some] subjects, such as Asadullah Khan, the head of royal stables, Mostowfi-ul Mamalek, chancellor of the realm, and Nezam-ul Mulk, His Majesty's guard, and other eminent escorts, arrested two of those

cruel brutes, and one, hit by stick, stone and blade amid the struggle was sent to hell. The two who were arrested alive turned out to be followers of the [redacted] Bab, upon him be curse and torment.

Following the incident, the king abandoned his plan to proceed towards the hunting grounds, and upon his wish, the senior officials began the enquiry and investigation led by Ajudan Bashi, Hajeb-ul Dowleh, sheriff and the chief of the township, who were ordered to find the leaders of that group. Finally, on the last day of the month, Saheb-ul Dowleh and the royal footmen astutely discovered their location to be in the home of the depraved Soleiman Khan, where they had assembled. The local chief and some others were notified of their whereabouts, went to the house, and arrested Soleiman Khan and twelve of the thugs, but the rest fled. Following the arrest of the twelve, the names of their other friends were revealed, and each day, Ajudan Bashi, the sheriff and his footmen arrested and brought in three, four or five more of them. Each of them who was brought in would appear before the government officials in public in the presence of their other friends to prove their guilt by testifying.

Among the outstanding services rendered by Hajeb-ul Dowleh to the religion and the government was the capturing of a certain Mullah Sheikh Ali, who was always in hiding and would not show himself to anyone. He had fled from the city and was hiding in one of the villages in Shemiran with a few of his friends when Hajeb-ul Dowleh sent after him and had him arrested and brought in. The prime minister specifically summoned him for investigation and enquiry into the matter, and his friends who had been previously arrested were also brought in. There, in that gathering, by his testimony, they determined that the main instigator of that heinous act had been that ill-fated man. It also became evident that the one by the name of Mohammad Sadegh, who had initially audaciously approached the king on horseback with his pistol, was [Mulla Shaikh Ali]'s servant and that he had provided the weapons to him.

Those arrested from this perverse and cruel group numbered thirty-two; as to the rest of them, it never came to light whether, in fact, there were any other co-conspirators. If, in fact, there were others, they did not divulge any information about them; perhaps they fled to and disappeared in distant lands. Among them was one Mirza Hussein Ali Nuri, who had fled to Zargandeh, where His Eminence the Ambassador Extraordinary of Russia was [staying]. As soon as the ambassador learned that [Mirza Hussein Ali Nuri] was a member of that misled group, he immediately barred [him], following the protocol of the two countries' agreement. The embassy personnel captured him and sent him to the government officials. The king and senior officials appreciated his wisdom abundantly, and the prime minister rewarded his envoys accordingly.

Aside from its religious falsehood and fabricated claim, this group's audacity in harming the public, shedding blood, looting, and committing other offences prompted the majority of people, including the ulama, the learned, the court's subjects, high and low, honest and dishonest, old and young, friend and stranger, to deem the killing of these corrupt ill-destined people essential. Six individuals among them, including Mirza Hussein Qomi, who was not quite innocent, were kept for interrogation; Mirza Hussein Ali Nuri, Mirza Suleiman Gholi and Mirza Mahmoud, his nephew, along with Agha Abdollah, son of Mohammad Jafar, and Mirza Javad Khorasani, whose conspiracy in this incident could not be established by the investigation, were ordered by the king to be imprisoned for life. As to the rest, the following is an account of how they received their punishments from the multitudes of people—the ulama, the learned, the court's subjects, merchants, and shopkeepers—who divided them among themselves to impose on them the fate they deserved.

- Mulla Sheikh Ali, who was the leader of this perverse group, considering himself the Bab's special representative, and calling himself Hazrat-e Azim, and who was the source of this great sedition and its main culprit, received his retribution by the ulama and the learned, who deemed his death sentence necessary by the order of blessed Sharia.

cruel brutes, and one, hit by stick, stone and blade amid the struggle was sent to hell. The two who were arrested alive turned out to be followers of the [redacted] Bab, upon him be curse and torment.

Following the incident, the king abandoned his plan to proceed towards the hunting grounds, and upon his wish, the senior officials began the enquiry and investigation led by Ajudan Bashi, Hajeb-ul Dowleh, sheriff and the chief of the township, who were ordered to find the leaders of that group. Finally, on the last day of the month, Saheb-ul Dowleh and the royal footmen astutely discovered their location to be in the home of the depraved Soleiman Khan, where they had assembled. The local chief and some others were notified of their whereabouts, went to the house, and arrested Soleiman Khan and twelve of the thugs, but the rest fled. Following the arrest of the twelve, the names of their other friends were revealed, and each day, Ajudan Bashi, the sheriff and his footmen arrested and brought in three, four or five more of them. Each of them who was brought in would appear before the government officials in public in the presence of their other friends to prove their guilt by testifying.

Among the outstanding services rendered by Hajeb-ul Dowleh to the religion and the government was the capturing of a certain Mullah Sheikh Ali, who was always in hiding and would not show himself to anyone. He had fled from the city and was hiding in one of the villages in Shemiran with a few of his friends when Hajeb-ul Dowleh sent after him and had him arrested and brought in. The prime minister specifically summoned him for investigation and enquiry into the matter, and his friends who had been previously arrested were also brought in. There, in that gathering, by his testimony, they determined that the main instigator of that heinous act had been that ill-fated man. It also became evident that the one by the name of Mohammad Sadegh, who had initially audaciously approached the king on horseback with his pistol, was [Mulla Shaikh Ali]'s servant and that he had provided the weapons to him.

Those arrested from this perverse and cruel group numbered thirty-two; as to the rest of them, it never came to light whether, in fact, there were any other co-conspirators. If, in fact, there were others, they did not divulge any information about them; perhaps they fled to and disappeared in distant lands. Among them was one Mirza Hussein Ali Nuri, who had fled to Zargandeh, where His Eminence the Ambassador Extraordinary of Russia was [staying]. As soon as the ambassador learned that [Mirza Hussein Ali Nuri] was a member of that misled group, he immediately barred [him], following the protocol of the two countries' agreement. The embassy personnel captured him and sent him to the government officials. The king and senior officials appreciated his wisdom abundantly, and the prime minister rewarded his envoys accordingly.

Aside from its religious falsehood and fabricated claim, this group's audacity in harming the public, shedding blood, looting, and committing other offences prompted the majority of people, including the ulama, the learned, the court's subjects, high and low, honest and dishonest, old and young, friend and stranger, to deem the killing of these corrupt ill-destined people essential. Six individuals among them, including Mirza Hussein Qomi, who was not quite innocent, were kept for interrogation; Mirza Hussein Ali Nuri, Mirza Suleiman Gholi and Mirza Mahmoud, his nephew, along with Agha Abdollah, son of Mohammad Jafar, and Mirza Javad Khorasani, whose conspiracy in this incident could not be established by the investigation, were ordered by the king to be imprisoned for life. As to the rest, the following is an account of how they received their punishments from the multitudes of people—the ulama, the learned, the court's subjects, merchants, and shopkeepers—who divided them among themselves to impose on them the fate they deserved.

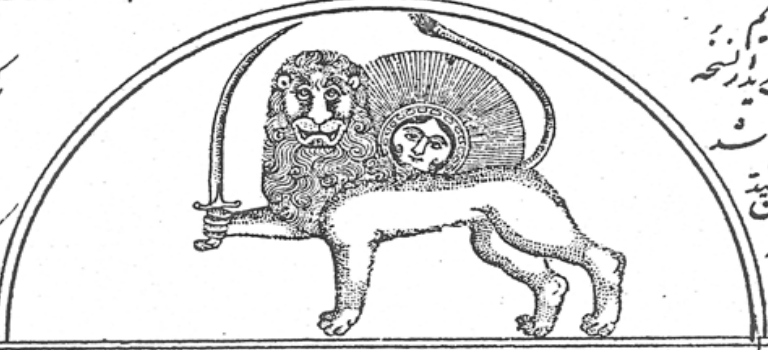
- Mulla Sheikh Ali, who was the leader of this perverse group, considering himself the Bab's special representative, and calling himself Hazrat-e Azim, and who was the source of this great sedition and its main culprit, received his retribution by the ulama and the learned, who deemed his death sentence necessary by the order of blessed Sharia.

them, so that they could be taken outside the city gate of Shahzadeh Abdul-Azim, where their executioners sawed their bodies into four pieces and suspended each from the four gates.

- Seyyed Hassan Yazdi was killed with the swords of guards, colonels and heads of the army.
- Agha Mehdi Kashi, one of the twelve, was killed by the qamas and knives of the royal guards.
- The body of Sadegh Zanjani, Mulla Sheikh Ali's servant, who had been killed first by the king's escort, was divided into halves and suspended from the city gates.
- Mirza Nabi Damavandi of Tehran was finished by the swords and spearheads of the associates of Dar ul-Funun School.
- Mirza Rafi Nuri was killed with pistols and machetes by the cavalry.
- Mirza Mahmoud Qazvini was first targeted by the armoury guards and then mutilated with machetes.
- The body of Hussein Milani of Osku, who was titled by those infidels as Imam Hamam Aba Abdollah-ul Hosein, was reticulated with spearheads until he was transported to hell.
- Mulla Abdul-Karim Qazvini was brought to his knees and met his death by the blows of machetes by the royal artillerymen.
- Lotfali Shirazi was sent to join his allies by the use of daggers, knives, wooden sticks and stones by the king's chief attendant.
- Najaf Khamsih was surrounded by the townspeople and beaten to death with wooden sticks, stones, knives, daggers and qamas.
- Haji Mirza Jani, a merchant from Kashan, who was an apostate, and who had repeatedly repented and been freed, was sent to hell by means of various weapons by Agha Mehdi, a senior merchant, and a group of other merchants.
- Hasan Khamsih was murdered by Nasrollah Khan and other royal servants.
- Mohammad Bagher Qahpayeh became prey to the swords of the Qajar men and sent to his demise.

روزنامه وقایع اتفاقیه تاریخ روز پنجشنبه دهم بی قعدة الحرام مطابق سال بیست و یکم ۱۲۶۸

بزرگداشت و دو نیم
بر سر در طهران خریدار
ازین روز تا ماه باشد
در بازار جدید در دوکان
چاقو فروشنده
سخت

وقت روزنامه
یکشنبه ده هر سال
در تومان و چهار هزار
وقت اعلاوات
یکصد و چهارصد و پنجاه
بر سر با هر روز

اجبار داخله مالک محروسه پادشاهی

دار اختلاف طهران

در هفته گذشته چون اصل حقیقت کیفیت کما سببیت و بسبب بطور
مشهور معلوم میشود که دیده بود مقدّمه آن چند نفر خبیث مردود که از
سوء نیت قصد سرکری نسبت بوجوب مبارک علیحضرت شاهنشاهی داشتند
بطور اجمال نوشته شده بود تقصیر آن اجمال این است که جمعی بی
لامذهب گرد آمده پیروی و متابعت علی محمد باب
که در سنه ماضیه بهی بپیر ما نزل الله خراج کرده بود و بسبب این عمل خود
پیشنهاد کرده بودند چون موافق قاعده علوم ادیان و ملائمت باشند
مذهب خود را برسانند و اگر آشکار میکردند بطلان آن بطور ضریح معلوم شود
بود چنانکه بعضی از کتب و نوشتهجات و احکام آنها که بدست افتاده
مخض کفر و کفر محض بود در کف و شون و میا حقه علمی نمی توانستند
گزار تا خود را که تالی دعوی الوهیت بود آشکار کنند بیخیال سلطنت
افتادند که شاید خیزش در اجزای سلطنت نمایند و آشوبی برپا کنند
که بدعوی مذنب باطل خود در مقام تاخت و تاز و نوب و غارت
از دست اندازی ببال مردم متشی بر گیرند جمعی غرض و مایه که مین
و قطب آنها را شیخی نام بر سر پیروی بود و نیابت باب این است
خود را بخدمت عظیم ملقب و داشته از اصحاب و اتباع آن باب

تی چند بد و در خود کرده بعضی از اشرا و الواط و او با شام
موسس هم فریفته که از تجلی حاجی سلیمان خان پسر حاجی خان موم سنوزی بود
در خانه این خبیث در دار اختلاف طهران در محله مشهور بسبب جمع
بنای شور و سوری گذاشته است قصد کند و آسب و جود مبارک
علیه حضرت پادشاهی گذاشتند و از ده نفر از آنها که او را طلب شد
متحج کرده بهر یک سلاح حرب اقبیل قه و طباخچه و کار و دادند
که آمدن دنیا و در آن چراد هر وقت که بتوانند در دست بیاورند
مبارک برسانند و خود نیز با کمال استعداد در خانه سلیمان خان آماده
بودند که بعضی گذشتن امیر بیرون آن با اسم ادعای مذنب
اجتماع دست تاخت و تاز مال و خاک و ماسکین بکشند آن بود که
در روز یکشنبه بیستم شهر شوال المکرم در وقتیکه سرکار علیحضرت
پادشاهی بجزم سکار سوار شده بودند آن بیخونان متورنه بی محابا بر سر
سواری پادشاهی تاخته چند طباخچه خالی کردند که از جمله یکی از آنها
که ساچه داشت چند و این ساچه قدری بدن مبارک پادشاه میر
خراشیده بود لکن جا کران اقبیل تخته لاله العظام اسد خان میر
و مهربانی اخافان ستونی الممالک و نظام الملک کشیکباشی و سایر اعاظم معارف
و غیره و نفرات آن اشقبالیین را دستگیر کرده و یکی هم در میان
اصوات

از ضرب تیغ و سنگ و چوب را بر سر القرا پیش گرفت از آن و لغز
 که زنده دستگیر شد معلوم شد که اینها از تابعین باب
 بوده اند بعد از آن سرکار علیحضرت پادشاهی عنایت شکار را موقوف
 داشتند و حرب ارغویه اولیای دولت قاهر و مقام شمس و شخص
 بمقر با سخاقان اجودان باشی حاجب الدوله و عالیجایان کلا تر و کلا
 شهر حکم شد که رؤسای این قوم را بدست آورند تا اینکه در روز آخر ماه
 مغرب سخاقان حاجب الدوله و فرزان شاهی در کمال معقولیت بحضور
 مجمع و کمین آنها حاصل میزند که همگی در خانه حاجی سلیمان خان هر دو
 اجماعی دارند که خدی مجله را با جمعی اخبار کرده بر سر سخاقان
 دوازده نفر از آن اشهر در آنجا دستگیر شده مابقی از راهها و جاهای دیگر
 فرار کردند بعد از آنکه این دوازده نفر گرفتار شدند سامی سایر فرقات
 از آنها معلوم و یومافو متفرق سخاقان اجودان و کلا تر با فرزان
 روزی سه و چهار و پنج نفر گرفته آوردند و هر کدام را که آوردند اولیا
 دولت علیه بجزوه در مجمع عام آنها را حاضر ساخته از قضای سابقین
 هم حاضر ساختند و تقصیرات را علی رؤس الاشهاد مدلل و مستدل
 خدمت نمایانی که از مقر سخاقان حاجب الدوله و نسبت بین و دولت
 بدست آوردن ملا شیخی مزبور بود که همیشه مخفی بود و خود را با حدی
 و حاجب الدوله فرستاد بعد از آنکه از شهر فرار کرده یکی از دوازده
 آمده بود با چند نفر از اصحابش که همراه او بودند دستگیر کرده آوردند
 جناب جلالت نائب صد اعظم برای تحقیق و تقصیرات او را حاضر
 و اصحاب او را که سابقا و لاحقاً دستگیر شده بودند حاضر ساختند
 در همان مجلس علی رؤس الاشهاد معلوم نمودند که اصل محرک و بانی این
 عمل شیخ آن ملعون بوده است از جمیع معلوم شد محمد صادق نامی که در
 روز اول خود را با سب سواری جایون پادشاهی رسانید و طبعاً
 انداخت آن نوع جبار تها را ظاهر ساخت نوکر خود این ملعون بوده و با

و اسلحه حرب را بخودان شیخی داده بود آنچه ازین طایفه ضالشی گرفتار شدند
 سی و دو نفر بودند مابقی معلوم نشد اگر هم فی الواقع رفیق داشته اند از
 بروز نیافتی تحمل بولایات بعد فراری و سواری شده با از جویکی از آنها
 میرزا حسینعلی نوری در زرگز که جناب جلالت نائب وزیر بخار دولت
 بیهره روسیه بودند فرار کرده بود جناب مستر ایجنس یکدیگر استند ازین
 قوم ضلالت آنها است شرایط اتحاد و دوستی امری و منظور و
 کمال معقولیت فی القوقد غن نموده اتباع سفارت او را گرفته نزد اولیا
 دولت علیه فرستادند و سرکار علیحضرت پادشاهی و اولیای دولت
 از نظر این نوع معقولیت ایشان کمال رضامندی حاصل کرد جناب جلالت
 صد اعظم بفرستادن ایشان انعام دادند و نظیر اینکه گذشته از بطلان
 و دعوی طعن حسانی پیش گرفته که خستارت عموم ناس از سنگ و
 و نهب صرم و اینهبات و منکرات از آن حاصل می شد که قادر دم از
 علما و فضلا و چاکران دربار سپهر مدار و رعایا و براباد و ضعیف و
 و بزاز و غیر خاص و عام قتل این مغسبین ضلالت میشه را واجب دانستند
 ش نفر از آنها را که این اشخاص بودند میرزا حسین فی کبی تقصیر نمودند
 بعضی سوال جواب اورا نگاه داشتند و میرزا حسینعلی نوری وزیر
 میرزا محمود شیره زاده او و آقا عبداله پسر آقا محمد جعفر میرزا اجود
 خراسانی چون تحقیق معلوم شد که با آنها درین مفاسد و شوری شرکت
 داشته باشند لهذا علیحضرت پادشاهی حکم بجس آنها فرمودند که در
 حبس موقوفه مخد بمانند و بقیه آنها را علما و فضلا و چاکران دربار پادشاهی
 عوای و جمیع اهل شهر از تجار و اصناف و کسب در میان خود تقسیم کرده هر یکی
 یکفرده از صننف نوکر یا رعیت از اینقرار بسزای خودشان رسانیدند
 ملا شیخی را که رؤس و رئیس این فرقه ضال بود و خود را نائب خاص باب
 میدانست و خود را بجز حضرت عظیم طبق ساخته و فساد و بانی و
 این شبهه غلیظه بود علما و فضلا حسب حکم شریعت طاهر قتل او را واجب دانستند
 رسانیدند

از ضرب تیغ و سنک و چوب راه بش القرا پیش گرفت از آن دو
 که زنده و سگیر شد معلوم شد که اینها از تابین باب
 بوده اند بعد از آن سرکار اعلیحضرت پادشاهی عزت شکار را موقوف
 داشتند و حرب ارغله و لیای دولت قاهره و مقام شمس و قمر
 بمقربان خانان اجودان باشی حاجب الدوله و عالیجنابان کلاستر و کلاستر
 شهر حکم شد که رؤسای این قوم را بدست آورند تا اینکه در روز آخر ماه
 مقربان خانان حاجب الدوله و فرزان شاهی در کمال معقولیت حضور
 بجمع و مکن آنها حاصل نمودند که همگی در خانه حاجی سلیمان خان مردود
 اجتماعی دارند که خدی مجله را با جمعی اخبار کرده بر سر آنجا فرستاده
 و دوازده نفر از آن اشرا در آنجا دستگیر شده مابقی از راهها و جاهای دیگر
 فرار کردند بعد از آنکه این دوازده نفر گرفتار شدند ساسی سایر رفقا
 از آنها معلوم و یومافو مقربان خانان اجودان باشی و کلاستر با فرزان
 روزی سه چهار و پنج نفر گرفته آوردند و هر کدام را که آوردند اولیا
 دولت علیه بجز در جمع عام آنها را حاضر ساخته از قضای سابقین
 هم حاضر شدند و تقصیر ایشان را علی رؤس الاشهاد مدلل و آشکار
 خدمت نمایی که از مقربان خانان حاجب الدوله و نسبت بین و دولت
 بدست آوردن ملا شجاعی مزبور بود که همیشه مخفی بود و خود را با حدی
 و حاجب الدوله فرستاد بعد از آنکه از شهر فرار کرده یکی از دوازده
 آمده بود با چند نفر از اصحابش که همراه او بودند دستگیر کرده آوردند
 جناب جلالت نائب صد اعظم برای تحقیق و تقصیر مسئله او را حاضر نمود
 و اصحاب او را کسابقا و لاحقاً دستگیر شده بودند حاضر ساختند
 در همان مجلس علی رؤس الاشهاد معلوم نمودند که اصل محرک و بانی این
 عمل شنیع آن ملعون بوده است از جمله معلوم شد محمد صادق نامی که در
 روز اول خود را با سب سواری جایون پادشاهی رسانید و پناه
 انداخت و آن نوع جبارانها را ظاهر ساخت نوکر خود این ملعون بوده و با

و اسلحه حرب با خود آن شیعی با داده بود آنچه ازین طایفه ضالشی گرفتار شدند
 سی و دو نفر بودند مابقی معلوم شد اگر کم فی الواقع ضعیف دهمته اند از
 بروز نیافتی تحلی لولایات بعد از وی و سواری شده با از حیوان
 میرزا حسینعلی نائوری در زرگند که جناب جلالت نائب وزیر خار دولت
 بمیره روسیه بودند فرار کرده بود جناب مستر ایجنس ایکه دستدارین
 قوم ضلالت آنها است شرایط اتحاد دولتین امرعی و منظور داشته
 کمال معقولیت فی القوقود عن نموده اتباع سفارت او را گرفته نزد اولیا
 دولت علیه فرستادند و سرکار اعلیحضرت پادشاهی و اولیای دولت
 از نظرایین نوع معقولیت ایشان کمال رضامندی حاصل کرد جناب جلالت
 صد اعظم بفرستادگان ایشان انعام دادند و نظراییکه گشته از بطلان
 و دعوی باطل حسانی پیش گرفته که خسارت عموم ناس از سنگ دان
 و نهب خرم و سایر منیبات و منکرات از آن حاصل می شد کاذم مردم از
 علما و فضلا و چاکران دربار سپهر مدار و رعایا و برابا و وضع و غیر
 و بزنا و پیر خاص و عام قتل این مغسبین ضلالت بیشتر را واجب دانستند
 شش نفر از آنها را که این اشخاص بودند میرزا حسین قلی که بی تقصیر نبود
 بعضی سوال و جواب او را نگذاشتند و میرزا حسینعلی نوری وزیر
 میرزا محمود شیره زاده او و آقا عبدالکبیر آقا محمد جعفر و میرزا جواد
 خراسانی چون تحقیق معلوم شد که با آنها درین منقاد و شوری شرکت
 داشته باشند لهذا اعلیحضرت پادشاهی حکم بجس آنها فرمودند که در
 حبس موبده و محکمانند و بقید آنها را علما و فضلا و چاکران دربار پادشاهی
 علما و جمیع اهل شهر از تجار و اصناف و کسب در میان خود تقسیم کرده هر یک
 یکفرقاصنف نوکریا عیت از اینقرار بسزای خودشان رسانیدند
 ملا شیخی را که در رس و رئیس این فرقه ضال بود و خود را نایب خاص باب
 میدانست و خود را بحضرت عظیم لقب ساخته و فضا بصدور بانی و
 این شیشه غلط بود علما و فضلا بر حسب حکم شریعت ظاهر قتل او را واجب دانستند

۱) در روزنامه «وقایع اتفاقیه» مؤرخه پنج شنبه دهم ذی‌قعدة سنه ۱۲۶۸ [۲۶ اوت ۱۸۵۲] چنین مسطور است:

در هفته گذشته چون اصل حقیقت کیفیت کما یجب و ینبغی به طور وضوح و ظهور* معلوم و مشهود نگردیده بود مقدمه آن چند نفر خبیث مردود که از سوء نیت قصد منکری نسبت به وجود مبارک اعلیحضرت شاهنشاهی داشتند به طور اجمال نوشته شده بود. تفصیل آن اجمال این است که جمعی شقی بدبخت لا مذهب گرد آمده پیروی و متابعت سید علی محمد باب... را که در سنه ماضیه مذهبی به غیر ما انزل الله اختراع کرده بود و به سزای عمل خود رسید پیشنهاد کرده بودند. چون موافق قاعده علوم ادیان و ملل نمی توانستند حقیقت مذهب خود را برسانند و اگر آشکار می کردند بطلان آن به طور وضوح معلوم و مشهود بود چنان که بعضی از کتب و نوشتجات و احکام آنها که به دست افتاد** همه محض کفر و کفر محض بود و در گفت و شنود و مباحثه علمی نمیتوانستند مذهب کفر آثار خود را که حاکی دعوی الوهیت بود آشکار کنند به خیال سلطنت افتادند که شاید رخنه در اجزای سلطنت نمایند و آشوبی برپا کنند که به دعوی مذهب باطل خود در مقام تاخت و تاز و نهب و غارت برآمده از دست اندازی به مال مردم تمتعی برگیرند. جمعی بی مغز فرومایه که رئیس و قلب آنها ملا شیخ علی نام ترشیزی بود و نیابت باب سابق را ادعا می نمود و خود را به حضرت عظیم ملقب داشته از اصحاب و اتباع آن باب... تنی چند به دور خود گرد آورده بعضی از اشرار و الواط و اوباش خام هوس را هم فریفته که از جمله یکی حاجی سلیمان خان پسر یحیی خان مرحوم تبریزی بود. در خانه این خبیث در دار الخلافه طهران در محله مشهور به سرچشمه جمع آمده علی الخفیه بنای شور و سوری*** گذاشته همّت به قصد گزند و آسیب وجود مبارک اعلیحضرت پادشاهی گماشتند.

دوازده نفر آنها را که داوطلب شدند منتخب کرده به هر یک سلاح حرب از قبیل قمه و طپانچه و کارد دادند که آمده در نیاوران هر جا و هر وقت که بتوانند دست بیابند آسیبی به وجود مبارک برسانند. و خود نیز با کمال استعداد در خانه سلیمان خان آماده و مهیا بودند که به محض گذشتن امر بیرون آمده به اسم ادعای مذهب به هیئت اجتماع دست به تاخت و تاز مال و سفک دماء مسلمین بگشایند. آن بود که در روز یک شنبه بیست و هشتم شهر شوال المکرم در وقتی که سرکار اعلیحضرت

پادشاهی به عزم شکار سوار شده بودند آن بدبختان متهورانه بی محابا بر سر اسب سواری پادشاهی تاختند. چند طپانچه خالی کردند که از جمله از یکی از آنها که ساچمه داشت چند دانه ساچمه قدری بدن مبارک پادشاهی را هم **** خراشیده بود. لکن چاکران از قبیل نتیجه الأمراء العظام اسد الله خان امیر آخور و مقرّبی الخاقان مستوفی الممالک و نظام الملک و کشیکچی باشی و سایر اعظام و معارف و غیره دو نفر از آن اشقیاء لعین را دستگیر کرده و یکی هم در میان دعوا از ضرب تیغ و سنگ و چوب راه بس القرار پیش گرفت. از آن دو نفر که زنده دستگیر شدند معلوم شد که اینها از تابعین باب ... بوده اند. بعد از آن سرکار اعلیحضرت پادشاهی عزیمت شکار را موقوف داشتند و بر حسب اشاره علیه[†] اولیای دولت قاهره در مقام تجسس و تفحص برآمده به مقربا الخاقان آجودان باشی و حاجب الدوله و عالیجاهان کلانتر و کدخدایان شهر حکم شد که رؤسای این قوم را به دست آورند.

تا اینکه در روز آخر ماه مقرب الخاقان حاجب الدوله و فراشان شاهی در کمال معقولیت استحضار از مجمع و مکمن آنها حاصل نمودند که همگی در خانه حاجی سلیمان خان مردود هیئت اجماعی دارند. کدخدای محله را با جمعی اخبار کرده بر سر آن خانه رفتند. حاجی سلیمان خان با دوازده نفر از آن اشرار در آن جا دستگیر شده. ما بقی از راه ها و جا های دیگر فرار کردند. بعد از آن که این دوازده نفر گرفتار شدند اسامی رفقاییشان از آنها معلوم شد و یوماً فیوماً مقرب الخاقان آجودان باشی و کلانتر با فرّاشان پادشاهی روزی سه و چهار و پنج نفر گرفته آوردند. و هر کدام را که آوردند اولیای دولت علیه بخصوصه در مجمع عام آنها را حاضر ساخته از رفقای سابقشان هم حاضر ساختند و تقصیر ایشان را علی رؤس الأَشهاد مدلل داشتند. از جمله خدمات نمایانی که از مقرب الخاقان حاجب الدوله نسبت بدین دولت ظاهر شد به دست آوردن حاجی شیخ علی مزبور بود که همیشه مخفی بود و خود را به احدی نمی نمود. و حاجب الدوله فرستاد بعد از آنکه از شهر فرار کرده به یکی از دهات شمیران آمده بود با چند نفر از اصحابش که همراه او بودند دستگیر کرده آورد. بخصوصه جناب جلالت مآب صدر اعظم برای تحقیق و تفتیش مسئله او را احضار نمودند و اصحاب او را که سابقاً و لاحقاً دستگیر شده بودند حاضر ساختند و در همان مجلس علی رؤس الأَشهاد معلوم نمودند که اصل محرک و بانی این عمل شنیع آن ملعون بوده است. از جمله معلوم شد محمّد صادق نامی که در روز اول خود را به اسب سواری همایون پادشاهی رسانید و طپانچه انداخت و آن نوع جسارتها را ظاهر ساخت نوکر خود این ملعون بوده و اسباب و اسلحه حرب را خود آن شقی به او داده بود. †† آنچه ازین ††† طائفه ضالّه شقی گرفتار شدند سی و دو نفر بودند. ما بقی معلوم نشد اگر هم فی الواقع رفیقی داشته اند از آنها بروز نیافت

یاحتمل به ولایات بعیده فراری و متواری شده باشند.

از جمله یکی از آنها میرزا حسین علی نامی نوری در زرگنده که جناب جلالت مآب وزیر مختار دولت بهیّه روسیه بودند فرار کرده بود. جناب معزی الیه به محض اینکه دانستند از این قوم ضلالت آثار است شرائط اتحاد دولتین را مرعی و منظور داشته با کمال معقولیت فی الفور قدغن نموده اتباع سفارت او را گرفته نزد اولیاء دولت علیه فرستادند. و سرکار اعلیحضرت پادشاهی و اولیاء دولت علیه از ظهور این نوع معقولیت ایشان کمال رضامندی حاصل کرده جناب جلالت مآب صدر اعظم به فرستادگان ایشان انعام دادند.

و نظر به اینکه گذشته از بطلان مذهب و دعوی باطل جسارتی پیش گرفته اند که خسارت عموم

ناس از سفک دم **††††** و نهب حرم و سائر منهیات و منکرات از آن حاصل می شد کافه مردم از علماء و فضلاء و چاکران دربار سپهرمدار و رعایا و برابا و وضع و شریف و برنا و پیر و خاص و عام قتل این مفسدین ضلالت پیشه **†** را واجب دانستند **††** شش نفر از آنها را که این اشخاص بودند میرزا حسین قمی که بی تقصیر نبود به جهت بعضی سؤال و جواب او را نگاه داشتند و میرزا حسین علی نوری و میرزا سلیمان قلی و میرزا محمود و همشیره زاده او و آقا عبدالله پسر آقا محمد جعفر و میرزا جواد خراسانی چون به تحقیق معلوم نشد که با آنها درین مفساد و شوری شرکت داشته باشند لهذا اعلیحضرت پادشاهی حکم به حبس آنها فرمودند که در حبس مؤبد و مخلد بمانند.

و بقیه آنها را علما و فضلا و چاکران دربار پادشاهی عموماً و جمیع اهل شهر از تجار و اصناف و کسبه در میان خود تقسیم کرده هر یکی **†††** را یک فرقه از صنف نوکر یا رعیت از این قرار به سزای خودشان **††††** رساندند. ملا شیخ علی را که رأس و رئیس **§** این فرقه ضاله بود و خود را نائب خاص باب می دانست و خود را به حضرت عظیم ملقب ساخته و منشاء و مصدر و بانی و باعث این فتنه عظیمه بود علما و فضلا بر حسب حکم شریعت طاهره قتل او را واجب دانسته به سزای خود رساندند. سید حسن خراسانی را که از اشرار و متابعین آن مذهب بود شاهزادگان به ضرب شمشیر و گلوله و کارد و خنجر مقتول ساختند. ملا زین العابدین یزدی را مقرب الخاقان مستوفی الممالک در اول محض تعصب دین و حمیت دولت خود با طپانچه زده بعد از آن مستوفیان عظام و لشگرنویسان کرام کلهم با طپانچه و کارد و خنجر و قمه ریزه ریزه کردند. ملا حسین خراسانی را نیز مقرب الخاقان میرزا کاظم خان نظام الملک و میرزا سعید خان دبیر مهمام خارجه اول نظام الملک خود با طپانچه زد و بعد از آن طپانچه دیگر میرزا سعید خان زد و بعد از آن اتباع هر دو با سنگ و قمه و کارد و خنجر به سزای خود رساندند.

میرزا عبد الوهاب شیرازی مشهور به کاظمینی که مدتی در کاظمین بود و به دعوی همین مذهب فتنه عظیمی **§§** بر پا کرده بود اتفاقاً در همان ساعت که او را **§§§§** آوردند یکی از علماء موثق معتمد در آن جا حاضر بود و شهادت داد که در کاظمین شبها او را دعوت کردم نپذیرفته لا طایله **§§§§§** و نامریوطها گفت و از جمله دوازده نفر اشخاصی بود که به نیاوران آمده مرتکب جسارت شدند. عالی جاهان جعفر قلی خان برادر جناب **¥** صدر اعظم و ذو الفقار خان و موسی خان و میرزا علی خان پسران جناب معزی الیه و سائر منسوبان و بنی اعمام و جملگی عملجات تفنگداران و غلامان ایشان به ضرب گلوله تفنگ و طپانچه و زخم قمه و شمشیر ریزه ریزه کرده به دار البوار فرستادند. ملا فتح الله قمی ولد ملا علی صحاف که در روز اول چند دانه ساچمه طپانچه او قدری بدن مبارک را خراشیده بود در اردوی همایون بدن او را شمع زده روشن کردند و مقرب الخاقان حاجب الدوله طپانچه با ساچمه به همان جا که او به سرکار اعلیحضرت پادشاهی انداخته بود زد فی الفور افتاد و سائر عمله فراش خانه با قمه پارچه پارچه و سنگ باران کردند. شیخ عباس طهرانی را خوانین و امرای دربار همایون به ضرب طپانچه و شمشیر به درک فرستادند. محمد باقر نجف آبادی که از جمله آن دوازده نفر بود و خود اقرار و اذعان داشت که در جمیع محاربات طائفه ضاله بایبه بوده است پیشخدمتان حضور همایون و جمیع عمله خلوت **¥¥** با قمه و کارد و خنجر مقتولش ساختند. محمد تقی شیرازی را مقرب الخاقان اسدالله خان میر آخور خاصه پادشاهی و سائر عمله جات **¥¥¥** اصطبل پادشاهی اول نعل نموده بعد با تخماق و میخ طویله آهن و قمه و خنجر به یارانش رساندند. **¥¥¥¥** محمد نجف آبادی را مقرب الخاقان ایشیک آغاسی باشی و

جارچی باشی و نسقچی[^] باشی و نائبان و ماشیان[^] و سائر عمله حضور در نیاوران به ضرب تبریزین و ششپیر[°] و غیره به اسفل السافلین فرستادند. میرزا محمد نیریزی را که در جمیع^{°°} محاربات بایه در نیریز و زنجان و مازندران در هر جا بوده است و اثر زخم بسیار از محاربات سابقه در بدن او ظاهر بود مقرب الخاقان سر کشیکچی باشی و یوزباشیان و غلام پیشخدمتان و غلامان سرکاری هدف گلوله تفنگ ساخته تیرباران کردند و بعد از آن با سنگ و چوب با خاک یکسان کردند. محمد علی نجف آبادی را اول خمپاره چیان یک چشم او را کنده بعد به دهان خمپاره گذاشته آتش دادند. حاجی سلیمان خان پسر یحیی خان تبریزی را که تفصیل او در فوق ترقیم یافت با حاجی قاسم نیریزی که وصی سید یحیی بود آقا حسن نام نائب فراش خانه به شهر برده بدن آنها را شمع زده افروخته^{°°°} و با نقاره و اهل طرب و ازدحام خلق در کوچه و بازارها گردانده و مانع از سنگ باران مردم در شهر شده تا در بیرون دروازه شاهزاده عبد العظیم فرّاشان غضب نعلش آنها را چهار پارچه کرده به چهار دروازه آویختند. سید حسین یزدی را مقرب الخاقان آجودان باشی و میران پنجه^{°°°°} و سرتیپان و سرهنگان به شمشیر گذرانیدند. آقا مهدی کاشی را که از جمله آن دوازده نفر معهود بود فرّاشان شاهی به ضرب قمه و خنجر هلاک نمودند. صادق زنجانی نوکر ملا شیخ علی که روز اول به دست ملتزمین رکاب کشته شد نعلش او را دو پارچه کرده به دروازه ها آویختند. میرزا نبی دماوندی ساکن طهران را اهالی مدرسه دار الفنون به شمشیر و سرنیزه کارش را ساختند. میرزا رفیع ~ نوری را سواره نظام با طپانچه و غداره به درک واصل نمودند. میرزا محمود قزوینی را بعد از آنکه زنبورک چیان هدف گلوله زنبورک[^] کردند با غداره پاره پاره نمودند. حسین میلانی را که از توابع اسکوست و آن ملاحده[^] او را به لقب امام همام[^] ابا عبد الله الحسین ملقب کرده بودند سربازان افواج نیزه پیش کرده با سرنیزه جسد خبیث او را پنجره وار مشبک و به درک فرستادند. ملا عبد الکریم قزوینی را توپچیان حاضر رکاب به ضرب غداره دمار از روزگارش برآوردند. لطف علی شیرازی را عالی جاه شاطر باشی و شاطران سرکاری با خنجر و کارد و چوب و سنگ نزد معاهدین ~ خود فرستادند. نجف خمسه ای را اهالی شهر عموماً اجماع کرده با سنگ و چوب و کارد و خنجر و قمه و مشت معدوم الأثار کردند. حاجی میرزا جانی تاجر کاشانی را که به کرات ارتداد او معلوم و توبه کرده و باز رهائی یافته و به اغوای عوام مبادرت نموده بود عالی جاه آقا مهدی ملک التجار و کسبه بالاجماع با هر گونه اسباب حرب به جهنم فرستادند. حسن خمسه ای را مقرب الخاقان نصر الله خان و سائر عمله کارخانه مبارکه به قتل رساندند. محمد باقر کهپایه را آقایان قاجار طعمه شمشیر آبدار نمودند و به درک فرستادند.

* در کتاب چاپی: شهود. (م)

** این لغت در متن کتاب چاپی است و در متن نسخه حاضر ظهور الحق افتاده. (م)

*** این لغت در متن کتاب چاپی است و در متن نسخه حاضر ظهور الحق افتاده. (م)

**** این لغت در متن نسخه حاضر ظهور الحق افتاده. (م)

† در متن نسخه حاضر ظهور الحق لغت « علیّه » افتاده. (م)

†† در متن نسخه حاضر ظهور الحق لغت « بود » افتاده. (م)

††† در متن نسخه حاضر ظهور الحق: از این. (م)